

אשרי האיש

החסידות בדרך רבוה"ק זיע"א

בעזרת ה' נעשה ונצליח

יום ו' ערש"ק ז' אדר תשפ"א

פרשת תרומה

שבת זמור

גליון תע"ג

שנה עשירית

מפי ספרים וסופרים

ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם (כ"ה - ה')

לא אמר מילה אלא עמד מכסאו נטל את הכתר הנפלא מראשו והטיוחו בכח אל רצפת השיש. הכתר הנפלא התנפץ לרסיסים. אדוננו המלך! - אמרו הנזכרים - הרי מלכותך מבוסס. ומדוע שברת את כתר המלכות? הרעים עליהם המלך בקולו ואומר: האם אתם חושבים שחסר אני כתר, כתר זה היה חביב עלי כי ניתן לי על ידי בני ממלכתי, וכאשר חבשתי אותו לראשי הייתי זוכר אותם לטובה, שהרי כל שמות הערים הרוטות בו באופן כה נאה. אולם עכשיו, כאשר מרדו בי וניסו למוטט את מלכותי איך ברצוני לזכור אותם, אדרבה, בעת שאני רואה את שמות הערים אני מזכר במה שזממו לעשות והדבר ממלא אותי כעס וחרון אף.

והנמשל: כל זמן שישראל עושים רצונו של מקום השכינה שורה במקדש כמו שנאמר "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", אולם כאשר ישראל ממרים את רצונו של הבורא יתברך, המקדש הופך להיות להם למזכרת עוון, לפיכך נחרב והוסרה העטרה.

(בשם המגיד מדובנא זיע"א)

בשעה שישראל עושים רצונו של מקום אז השכינה שורה בבית המקדש אולם כאשר אין ישראל הולכים בדרך הישרה ואינם מקיימים את רצון הבורא, גורם הדבר לסילוק השכינה מעליהם.

משל למלך שמשל ביד רמה על מדינתו, החליטו בני הממלכה כי לאות הוקרה למלך יכינו לו כתר יקר עשוי כולו אבנים טובות ומרגליות, ועל כל אבן מאבני הכתר יחרטו שם עיר מערי מלכותו. כך כשכאשר יחבוש המלך את הכתר לראשו יהיה עטור במזכרת מכל בני הממלכה. אמרו ועשו, פנו לצורף אומן והלה הוציא מתחת ידו כתר עשוי לתפארה, את הכתר הגישו נכבדי המלכות למלך ביום בו צוין בממלכה יום השנה לעלותו על כסאו. לימים מרדו בני הממלכה במלך וניסו להפילו משלטונו, אולם המלך אזר עוז ובעזרת חייליו הנאמנים דיכא את המורדים וביסס את מלכותו ביתר עוז. לאחר שוך המרד זימן המלך לארמונו נציגים מכל עיר ועיר והללו באו ועמדו לפניו בבושת פנים, כשהם מצפים בחיל וברעדה למוצא פיו. המלך

אמרות טהורות

אמרות קודש מרבתינו הק' מאלכסנדר

במעלת ההכנעה לכל אדם

במד"ר כתיב לפרוש הימנה איני יכול לפי שהיא בתי לומר לך אל תטלה איני יכול לפי שהיא אשתך טובה זה עשי לי קיטון אחד עשו לי שכל מקום שתלכו אדור אצלכם, כן הוא התוה"ק, עיי"ש במדרש.

הענין הוא שלכאורה איך אפשר להבין שהקב"ה יפרוש מהתורה, הלא בלעדי שפעו והשגחתו הכל כאין וכאפס, ואיך המשל דומה לנמשל? רק הנכון הוא שכשאדם מתגאה ח"ו אמר הקב"ה אין אני והוא יכולין לדור בעולם כמאמרם (סוטה ה.), וכן כל תוה"ק היא תורת אמת, מה' אלוקים אמת, לזאת צריך שילמד באמת, ולכן ניתן לנו כח החידוש מהתורה וכח ההכרעה בתורה, וכמבואר בדרשות הר"ן (סוף דרוש שלישי) ענין תגורו של עכנאי, ואנחנו זוכים לבוא לאמת ע"י שיש לישראל כח ההכנעה, ובה אנו זוכים להכרעה אמיתית בתורה, וע"י ונפשי לכל תהיה זוכים לפתיחת הלב בתורה וזה פתח לבי בתורתך, וזה הוא בקשת הקב"ה מאתנו קיטון אחד עשו לי, היינו כסא להשראת השכינה ע"י ההכנעה והשפלות וכש"נ (דברים ז, ז) לא מרובכם וגו' כי אתם המעט, היוצא מדברינו אלה שללימוד התוה"ק צריכים אנחנו למדת אמת, למען לבא ע"י האמת להכרעה אמיתית, ולברר הלכה לאסוקי אליבא דהלכתא.

ונוכל להעמיס זאת בפסוק (כה, ב) וזאת התרומה - ויקחו לי תרומה, תרומה היא המזרם והמזבחר, ובעיני שמצינו בש"ס (גיטין סז.) מתרומות מדותיו של ר"ע, היינו ממובחר מידותיו והתכלית מהתורה, ואיך להגיע לזה הוא מאת אותיות אמת, 'כל איש אשר ידבנו לבו' היינו להתבטל בפני כאו"א מישראל, ולראות בכל איש אשר ידבנו לבו, שיש בו נדיבות הלב, ונדבה הוא רצון טוב כמבואר ברש"י ז"ל, לראות הטוב שבכל אחד ואחד ולהתבטל מפניו, ועי"ז נזכה לביטול והכנעה ונוכה ללמוד וללמד.

(ישמח ישראל)

כל מסחרו של אדם צריך להיות באמונה

ויקחו לי תרומה. פרש"י ז"ל: לי לשמי יפרישו ממזונם נדבה.

הרה"ק מאמשינוב בן כ"ק איתן הזקן מווארקא זי"ע פירש אם אדם עוסק במו"מ ובאמצע מו"מ פורש את עצמו והולך לעבודת ה' זה הוא שמפריש ממזנו נדבה לה, והפירוש בדבריו הק' שאם יודע במסחרו שכל תהלוכותיו היא מצדו ית"ש כי הוא הנותן לו כח לעשות חיל, ועוסק באמונה, הוא נדבה לה.

(תפארת שמואל)

צדיק מבטל גזירות, ומשפיע טובות לישראל

דבר אל בני ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי, וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף ונחושת (כ"ה, ב-ג). ובמדרש (ש"ר ל"ג, ב) ה"ה"ד (תהילים ס"ח י"ט) עלית למרום שבית שבי, כל עלוייך לא היה אלא מן המרום וכו' עיי"ש.

וי"ל הענין, דהנה ישנם כמה מיני צדיקים, אחד שעובד את השי"ת בתורה ובתפילה, ואחד שעובד את השי"ת ודואג גם לבני דורו, היינו שמתפלל עבור כלל ישראל ומבטל גזירות רעות, ויש צדיק שמבטל א"ע ומסור את גופו ונפשו בלתי לה' לבדו, וצדיק כזה חוץ ממה שזוכה לבטל הדינים ולהפוך אותם לרחמים, זוכה לעכב הרבה גזירות רעות שלא יהיו כלל ולא יבואו כלל.

(עקידת יצחק)

על ידי רצון טוב מרוממים את האלוקות

ויקחו לי תרומה.

כלומר ע"י שירימו מכספם ומזונם הגשמי לצורך גבוה, לעשיית המשכן וכליו במצות הבורא ית', בזה ירוממו לי עצמי כביכול, שתהיה בחי' האלקות בהתרוממות, 'מאת כל איש', ר"ל אפילו מאיש הגרוע ביותר, 'אשר ידבנו לבו' פירש"י ז"ל לשון רצון טוב, ר"ל שיהיה לו רצון טוב, 'תקחו את תרומתי', יכולים לרומם האלקות על ידו.

(אמרי נגה)

זוארט

ראיית פני הצדיקים וסגולתה

כבר זהב טהור יעשה אותה את כל הכלים האלה וראה ועשה בתבניתם וגו' (כ"ה, ל"ט-מ') פירש מו"ח הג' נ"י כי צדיקים נקראים כלים כפירוש הזוה"ק בפ' ויקהל על הקרא 'וצמת והלכת אל הכלים וגו', א"כ מצוה שיסתכל בצורות צדיקים ויתבונן בעבודתם ויעשה כמעשיהם בתבניתם, וזהו 'וראה ועשה כתבניתם'. הוראה פני צדיק משיב לנפשו שפע טוב וברכה, כי עליו חל ושורה אור השכינה (יערות דבש ח"א דרשה י"ב).

(תורת יחיאל)
(תפילת חיים)

מרגניתא דיצחק

לע"נ הרה"ח ר' יצחק
בן הרה"ח ר' משה אריה זצ"ל

ויקחו לי תרומה (כ"ה, ב) מפרש"י ז"ל ויקחו לי תרומה פשוט השבתי פשוטו של מקרא. ויקחו לי תרומה מה בא רש"י להשמיענו באזהרה "לשחש"ך טוב". וי"ל דהנה כתיב "לי הכסף ולי הזהב נאום ה'", א"כ כשאדם נתן צדקה אינו נותן כלום כי הכל של השי"ת, והדבר היחיד שנתן האדם הוא הרצון, וזהו כוונת רש"י "והוא לשון רצון טוב", והיינו דכל מה שיש לאדם לתת הוא רק את הרצון. (פניני קול מנחם לאדמו"ר מקאליב זצ"ל)

מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי (כ"ה, ב) היינו שכל אדם צריך לשית עצות בנפשו, לבדוק לעשות מצות טובות, מכל אשר ידבנו לבו מהתאוות החיצוניות, ומדות הרעות אשר הרגיל בהם, מהם יקח דרך לעבודת הבורא ב"ה, באותו החשק ובאותה התאוה ביתר שאת. (בעל שם טוב)

וצפית אותו זהב טהור מביית ומחוץ תצפנו. נראה לבאר למה לא הזכיר הכתוב זהב טהור אצל החוץ, כדי ללמדינו שכל מה שהאדם עושה כדי להדר את עצמו בעיני האלוקים - הוא ודאי טהור בהחלט, אבל כל מה שהוא מראה חיצוני טהור - אינו טהור בהחלט, כי יכול להיות שהוא עושה כן מפני הרואים, ולבו בל נכון עם ה'.

ד"א לפי שנקיון פנימי הקב"ה מקבלו שהוא טהור המחשבות אבל לטהר את עצמו מבחוץ הוא דבר קשה מאוד, כי מדרך בני עמו לדון את כל אדם לכף חובה, כי מי לנו גדול ממשא, ויחבאו עלי דברים, וחשדוהו במה שאין בו, ואם בארזים נפלה חץ שחוט לשונם, מה יעשו אזובי קיר? עוד פירוש, 'מבית ומבחוץ' - רמז לנגלה ונסתר שבתורה. וידוע, שהנסתר יש בו יותר טהרה וקדושה מן הנגלה, על כן לא הזכיר טהור כי אם אצל 'מבית'. (כלי יקר)

דבר אל בני"י ויקחו לי תרומה (כה, ב). כאשר באה התעוררות פתאומית על יהודי לעשות מצוה או דבר טוב, עליו להכביש את התעוררותו בלבוש של מעשה ולעשות את הפעולה של המצוה מיד במקום, לא להתמהמה ולא לדחות לזמן אחר, אלא יעשה אותה מיד, כי אחרת, התעוררות עוברת מן העולם ללא שתשאר סימן או רושם. וזהו שנאמר בפסוק (איכא ג', מ"א) נשא לבבו אל כפיים, את התרגשות הלב יש להעביר אל הכפיים, אל הידים ולפעול מיד ובצורה ממשית את הדבר הטוב, ועל כן בעת קבלת התורה כאשר עם ישראל הגיע לדרגה עליונה של התרגשות והתלהבות, וההתעוררות הגיע לדרגת מלאכי השרת, אמר הקב"ה למשה חבל שהתעוררות תעבור ללא רושם, תלביש את ההתלהבות דקדושה למעשה גדול, והוא בנין המשכן. וזה הפירוש ויקחו לי תרומה. (מהגה"ק ר' אברהם מטשכנב- לרגל י"ד ה' אדר)

ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. ודקדקו המפרשים אמאי לא כתיב ושכנתי בתוכו. וי"ל דקאי על עיקר השראת השכינה שהיה על פנימיות נדבת לבם של כל או"א בדיבורו שהיו מקדישים נדבותם לצרכי המשכן, היו ממשיכים אז בדיבורי הקדושה והיה השכינה שורה על פנימיות הלב של כו"א בשעת דיבורו והקדשו, ומפני זה כתוב ושכנתי בתוכם ר"ל בתוך הפנימיות לבבם של המתנדבים. ומזה יש ללמוד כמה גדול כח הדיבור של בני"י, הלא אנו רואים בהמה שהיתה חולין אם מקריבה בעזרה היא נפסלת משום חולין שנשחטו בעזרה (קידושין נח), ואחר שהוציא עליה הדיבור לקדושה הוא להיפך אם שחטה בחוץ חייב כרת, וכן הפך אחר הקדשו אם נהנה בו מעל, וכל זה הוא מחמת דיבורו, מכ"ש אם האדם משבח ומפאר ומהלל בדיבור ליוצרו עושה רושם, וכחו גדול מאוד לעשות נח"ד להבורא ב"ה בדיבורו. (תפארת שלמה)

ויקחו לי תרומה (כ"ה, ב) מפרש"י ז"ל ויקחו לי תרומה פשוטו של מקרא. ויקחו לי תרומה מה בא רש"י להשמיענו באזהרה "לשחש"ך טוב". וי"ל דהנה כתיב "לי הכסף ולי הזהב נאום ה'", א"כ כשאדם נתן צדקה אינו נותן כלום כי הכל של השי"ת, והדבר היחיד שנתן האדם הוא הרצון, וזהו כוונת רש"י "והוא לשון רצון טוב", והיינו דכל מה שיש לאדם לתת הוא רק את הרצון. (פניני קול מנחם לאדמו"ר מקאליב זצ"ל)

ישכנתי בתוכם כו' ככל וכו' תבנית כו' וכן תעשו (כ"ה, ח' ט') הלשון מהופך. וי"ל כי איך יכולין בני ישראל לעשות משכן להשי"ת כאשר אמרו במדרש שתמה משה רבינו ע"ה והשיבו הקב"ה אף אחד מהם יכול לעשותו. מכל מקום ודאי נעשה כל זה ע"י התחברות נדבות בני ישראל ואז יש לכל אחד חלק שיכול גם אחד לעשותו. וזהו שכתוב (שם ב') מאת כל איש לכנסו עצמו בכלל ישראל. אבל עכ"ז בני ישראל נתנו רק הנדבה אך הכלל שע"י מעט הנדיבות של איש ישראל חל עליו שם שמים, כי כל מעשה האדם לברר בחי' השראת השכינה שיש בכל מקום, ועי"ז יכול האדם אח"כ לעשות יותר ומברר כח השראת השכינה יותר, ועושה יותר עד אין שיעור, וזהו שכתוב יעשו כו' ושכנתי כו' בכל כו', ועי"ז וכן תעשו, אח"כ בכל השלימות והבן. (שפת אמת)

במד"ר (פרשה ל"ג) הה"ד כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזבו את המקח שנתתי לכם. ואינו מובן מה הוסיף מפשטא דקרא. ונראה דהא התורה נקראת לקח, ויש עוד לפרש לשון הגבהה כמו שדייק כ"ק אאמו"ר זל"ה דלעולם לשון לקיחה היא הגבהה, וכבר הזכרנו זה כמה פעמים, והבאנו מכמה מפרשים ראייה לזה, וכאן הפירוש להרים את דברי התורה, וכמ"ש הרב דענין תורה לשמה היא לתועלת התורה ולא לתועלת עצמו לבד. ובפשיטות יש לפרש הדברים דהנה שרשי התורה הם אלקות וניתנה למטה בדברים דהאי עלמא דיני מלוה ולוה וכל סדר נזיקין וכהאי גונא, אך במה שהאדם לומד ברעותא דליבא זו אמצעי לחימה לשרשה, ועל כן נקראת 'לקח'. וזהו הפירוש 'אל תעזבו' את המקח, היינו ענין הרימה שהוא ע"י רעותא דלבא, וזה עצמו הענין בנדבת המשכן י"ג דברים לעומת י"ג מכילין דרהמי והיה בהן חיות ממש עד שנשארו את עצמם, וכל זה מפאת רעותא דליבא דומה לתורה כנ"ל. (שם משמואל)

ויקחו לי תרומה. ולכאורה קשה מהו לשון ויקחו, היה לו לומר ויתנו. וי"ל כי מכל דבר צריך לקחת ממנו התחממות להשי"ת. (בית אהרן)

ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי. וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב כסף ונחושת (כ"ה, ב-ג). דהנה כל האדם מחויב לעבוד את הבורא ב"ה במעשה ובמחשבה, שעל ידי הכוונה והמחשבה קדושה, אזי בזה מקים לשכינתא מעפרא, והמעשה הוא בכדי שיתרומם האדם ולהיטיב לעצמו. ובזה מיושב הכתוב כל איש אשר ידבנו לבו, דהוא מרמז על המחשבה, עי"ז תקחו את תרומתי, רצה לומר שבה תרומתם השכינה כביכול. וזאת החכמה אשר תקחו מאתם, רצה לומר זה התרוממות אשר האדם לוקח לעצמו, זה הוא בא ע"י המעשה דהוא זהב וכסף ונחושת, רצה לומר ע"י העובדא, ודו"ק. (קדושת לוי)

אשר ידבנו לבו (כ"ה, ב). מפרש"י ז"ל: לשון נדבה, והוא לשון רצון

מעשי צדיקים

בקשתו של בעל מכנים אורחים מהבעש"ט

קצת, תאכלו משהו ותחיו את נפשתיכם, יחד עם זאת תחיו גם את נפשי. הרי לא בכל יום מזדמן לי כאן לקיים מצוות הכנסת אורחים. "אולי מוטב שניסע לעיר הקרובה" אמר הבעל שם טוב הקדוש, "שם יהיה לנו מקווה, נוכל להתפלל בציבור ולשמעו קריאת התורה". "אצלי יש גם מקווה, גם ספר תורה, ויחד איתכם יהיה גם מנין". אמר הפונדקאי שביקש והתחנן שלא יסרבו לקבל את הצעתו ויסכימו להתארח אצלו, הוא הוסיף ואמר כי אם ירצו דווקא להתפלל בשבת בעיר, יוכלו לגשת לשם ברגל כי המרחק אינו עולה על מחצית תחום שבת.

מסופר: פעם אחת אמר הבעל שם טוב הקדוש זיע"א לתלמידיו, בואו ואראה לכם מכנים אורחים אמיתי. מיד ציווה לרתום את הסוסים לעגלה להתכונן לדרך ועד מהרה הייתה כל החבורה בדרכה אל יעד בלתי ידוע. הגלגלים של העגלה נעו במהירות וגמאו מרחקים, עלו להר וירדו לבקעה וחוזר חלילה, עד שלבסוף כאשר השמש עמדה לשקוע, הגיעו לכפר ונעצרו ליד בית מרוח. מהפונדק יצא במרוצה יהודי וקרא במאור פנים: "הנה אורחים! אורחים יהודים יקרים!". היהודי ניגש אל כל אחד מבני החבורה ובידך אותם לשלום, והזמין אותם להיכנס לביתו, בואו רבותי, היכנסו הביתה, תנוחו

בסופו של דבר נאות הבעל שם טוב לבקשת הפונדקאי להתארח אצלו לזמן מה. האיש שאירח אותם חי בתנאים צנועים למדי, אולם הוא העמיד להשות האורחים את החדרים הטובים ביותר שבביתו, ועשה את הכל כדי להנעים את שהותם אצלו. אחרי שהתפללו מנחה וערבית, הזמין הכפרי את אורחיו להסב ליד שולחן ערוך, והוא אישית עמד עליהם לשרתם.

בשבת בבוקר צעדה כל החבורה לעיר הסמוכה כדי להתפלל בציבור, ואילו במוצאי שבת ערך הכפרי מלווה מלכה כיד המלך, ואף הזמין אורחים נוספים מהעיר ומהכפר, ושמוח שמחה גדולה כאילו היה זה אצלו חג גדול. הבעל שם טוב ותלמידיו בילו ימים אחדים במחיצתו של הכפרי ששירת אותם באופן אישי ולא חסך כל מאמץ כדי שירגישו טוב. לפני שנסעו משם, שאל הבעל שם טוב את המארח אם יש לו בקשה מסוימת? "בקשתי היחידה היא שהצדיק יתפלל עבורי שאזכה לחיי העולם הבא", השיב הכפרי. "הדבר שאתה מבקש נתון למעשה בידך", השיב הבעל שם טוב, אבל אם אתה רוצה שאני אברך אותך, תצטרך לבוא אלי למעזיבו, ודרך אגב אוכל לתת לך עצה טובה, הואיל ואצלנו במדינה יש מחסור גדול ביון, כשתבוא אלי כדאי שתיתקח איתך מאה חביות יין מהמין המשובח ביותר, תוכל להרוויח על כך טבין ותקילין.

זמן רב עבר מאז הביקור אצל היהודי שהצטיין בהכנסת אורחים, ותלמידי הבעל שם טוב כבר שכחו ממנו לגמרי. פעם אחת אמר הבעל שם טוב לתלמידיו, היום הגיעה לעיר החבורה של קבצנים, לכו ואמרו להם שאני מזמין אותם לסעודת השבת. התלמידים התפלאו למשמע דברי רבם, מאז ומתמיד נהגו קבצנים וסתם עובדי אורח לבוא לעיירה, כשכל צורכיהם היו על חברת הכנסת אורחים שדאגה להם ללינה ולאוכל. והנה עכשיו מזמין אותם הבעל שם טוב אליו הביתה. כאשר הקבצנים התיישבו ליד השולחן, קרא הבעל שם טוב לאחד מהם והזמינו לשבת לידו, האם אתה מכיר אותי? שאל הבעל שם טוב הקדוש את הקבצן. כן, השיב היהודי הקבצן, הייתה לי הזכות לארח את הרבי ותלמידיו בביתי שבכפר לפני כן וכך זמן. התלמידים שישבו סביב השולחן עשו את אוזניהם כאפרכסת, כדי לא להחסיר אף מילה מהדו שיח שהתנהל בין הבעל שם טוב ובין הקבצן, נו, ספר לנו מה קרה לך מאז, אמר הבעל שם טוב לאורח. והלה פתח את פיו וסיפר:

כאשר הרבי אמר לי כי בבואי אליו למעזיבו יברך אותי שאזכה לחיי העולם הבא, ויחד עם זאת יעץ לי להביא עמי מאה חביות של יין משובח. האמנתי בכל דברי הרבי, לא חשבתי פעמיים ומכרתי את כל מה שהיה לי, וקניתי מאה חביות יין. יצאתי לדרך ועברנו ביער, לעת ערב פרצה סערה גדולה

שלוש מתנות

היה היו פעם שלושה אנשים, לכל אחד מהם היתה מעלה בה הוא עלה על חברו, אחד מהם היה עשיר גדול, השני היה למדן מופלג, ואילו השלישי היה ירא שמים בגלוי ובסתר, כפי שזה קורה תמיד נמצא גלגל המזל בתנועה מתמדת, פעם למעלה ופעם למטה, כך נעשים עליונים תחתונים, עשירים אביונים, וחכמים טיפשים. הנה אצל היהודי העשיר התהפך הגלגל והוא ירד מנכסיו עד כי נהיה אביון מרוד ובא עד פת לחם. כאשר קץ בחייו ולא יכול היה לראות את סבלם של אשתו ובניו, הוא החליט לצאת לעולם הגדול ולנסות למצוא את מזלו האבוד, הלמדן היה יושב על התורה והעבודה יומם ולילה, דאגות פרנסה לא היו לו כי הוא היה סמוך על שלחן חותנו, אולם השנים בהן הבטיח לו חותנו לפרנסו חלפו חיש מהר, והלמדן נשאר בלי פרנסה, הוא נאלץ למכור את ספריו כדי לפרנס את בני ביתו, וכאשר לא נותר לו יותר מה למכור החליט לצאת לדרך בבטחו בהשם יתברך שימציא לו את פרנסתו ואת פרנסת בני ביתו, היהודי השלישי הירא שמים לא היה צריך לעזוב את ביתו ולנדוד למרחקים בגלל דאגות פרנסה, הוא עשה זאת מסיבה אחרת לגמרי יהודי זה "התברך" באשה לא פשוטה ששתתה לו תמיד צרות צרורות ומיררה את חייו, לבסוף נמאס לו ממנה והוא יצא לדרך בתקוה כי עד שיחזור היא תיטיב את דרכה ותכבד את בעלה בדרך אשה כשרה.

שלושת היהודים נפגשו בשער עירם שעה שעמדו לצאת בדרכם לעולם הגדול, והיות וצרת רבים חצי נחמה, הפכו שלושתם לאחים בצרה, והחליטו ללכת יחדיו ולהיות נאמנים אחד לשני, עד שהקב"ה יעזור להם והם יחזרו לעירם בשלום, בדרכם הגיעו השלושה ליער עבות בו נעצרו כד להתפלל מנחה, הם התפללו מתוך כוונה עמוקה בלב שבור ונדכא ובדמעות בעיניים, בקוננם על מר גורלם שאילץ אותם לנטוש את ביתם ולנדוד למרחקים, ושומע תפילות האזין לתפילות של השלושה והתוצאה לא איחרה לבוא, פתאום נתגלתה לעיניהם אדם זקן שנתן להם "שלוש" ושאל אותם מדוע הם כה עצובים? השלושה פרצו בכבי מר וסיפרו לזקן איש איש את סיפורו האישי, בקבלם על מצבם המר, אגב ניחשתם נכון הזקן היה אליהו הנביא זכור לטוב, נענה אליהו הנביא ואמר לשלושה מחו את דמעותיכם רבותי וגרשו את העצב והדאגות מלבכם כי השם יתברך יעזור לכם

וגשם זלעפות ירד, כאילו השי"ת רצה לשלוח שוב מבול לעולם, הדרך נשטפה כליל והעגלות לא יכלו להמשיך ולהתקדם. ירדתי מן העגלה השארתי את הכול בידי העגלונים, והלכתי לחפש בית או פונדק כלשהו שבו אוכל לבלות את הלילה..

מרחוק הבחנתי באור קטן שהבהב באפילה, והתחלתי ללכת לאותו כיוון, עד מהרה הגעתי לבית קטן, ומשם יצא לקראתי יהודי זקן בעל זקן שיבה שהזמין אותי במאור פנים להיכנס פנימה. בפנים הבית היה חם ומאיר וגם הזקן האיר לי פנים עד שהחיה את נפשי. למחרת בבוקר קמתי, נטלתי ידיים והתפללתי, ולאחר מכן נפרדתי ממנו לשלום והלכתי חזרה לעגלות שלי, אולם לא מצאתי אותו, הן נעלמו כאילו בלעה אותן האדמה.

בהתחלה חרה לי הדבר מאד ונכנסתי לעצבות אולם לאחר מכן התאוששתי וחשבתי לעצמי שבעצם אין לי כלל מה להצטער, כי ה' נתן וה' לקח יהי שם ה' מבורך, ובטח הכל לטובה. התחלתי ללכת בגפי, עד שפגשתי חבורת קבצנים שהצטרפתי אליה ואיתם יחד באתי לכאן למעזיבו.

הקבצן השתתק ועיני כולם פנו עתה לעבר הבעל שם טוב הקדוש, כולם רצו לדעת מה יאמר הצדיק על סיפורו התמוה של היהודי בעל מכנים האורחים. הבעל שם טוב מצידו פנה אל הקבצן ושאלו: האם התחרטת על כך שביקשת ממני ברכה שתזכה לחיי העולם הבא, אולי היית מעדיף לקבל בחזרה את רכושך האבוד? חס וחלילה אמר הקבצן, הרבי שואל, האם אני מסכים להמיר את חלקי בעולם הבא תמורת מאה חביות יין? לא רבי, אני מסכים להישאר כל ימי קבצן ולהיות נע ונד, ולזכות בחיי העולם הבא.

"הנה, הנה זה מה שרציתי לשמוע ממך", אמר לו הבעל שם טוב, יהודי חייב להיות מוכן לתת את הכול בשביל האמונה, לאכול פת במלח, לשתות מים ולישון על הארץ, ולקבל ייסורים באהבה. אתה קיימת את זה, ולכן תזכה לחיי העולם הבא. חיוך של אושר נשתפך על פניו של הקבצן המרוד, ואילו הבעל שם טוב הקדוש המשיך ואמר: אתה הרי חושב לעצמך: לפני כמה זמן יצאת מביתך ועכשיו אתה תהיה נע ונד יחד עם חבריך זמן רב, טעות היא בידך, בעזרת השם יתברך מחר יגיעו העגלות עם חביות היין שאיבדת ביער, אתה תמכור אותם ברווח גדול, ושוב תוכל לקיים את מצוות הכנסת אורחים בהיידור כמו קודם, ועוד יותר מזה, ובנוסף לכך גם תזכה לחיי העולם הבא. הבעל שם טוב קירב מאוד את הקבצן המדומה ודיבר רבות על ערכה הרם של מצוות הכנסת אורחים בעולם הזה ושכרה בעולם הבא.

למחרת היום אכן הגיעו העגלות עם החביות כדברי הבעל שם טוב מכנים האורחים נהיה לעשיר גדול והמשיך להכניס אורחים ביד רחבה.

וישועתכם קרובה לבוא, נתנו השלושה עיניהם בזקן וציפו למוצא פיו, המשיך אליהו הנביא ואמר ליהודי שהיה פעם עשיר גדול, הא לך מטבע זהב, כאשר תבוא הביתה שים אותה בארגז והוא מיד יתמלא מטבעות זהב, ואתה שוב תהיה עשיר, רק תזכור לבנות מיד בית מדרש ולהשיב בו תלמידי חכמים ולדאוג לבל מחסורם, מלבד זאת תנהג ביד רחבה כלפי העניים וצרכים, זכור ואל תשכח. ליהודי הלמדן נתן אליהו הנביא ספר קטן, ואמר לו: כשיבוא הביתה יכניסו לארון והארון יתמלא ספרים, והוא יוכל למכור אותם ולהתפרנס במחירם ולשבת וללמוד במנוחה. אחרון אחרון נתן אליהו הנביא לירא-שמים טבעת, באומרו לתלות אותה על קיר בבואו הביתה, ומיד ישרור שלום בית וטבעה הרע של אשתו יהיה כלא היה, משכילה את דבריו נעלם אליהו הנביא, והשלשה הלכו הביתה שמחים וטובי לב.

דברי אליהו הנביא נתקיימו במלואם, העשיר נהיה שוב עשיר, הלמדן ישב על התורה באין מפריע, וירא השמים לא סבל יותר מאשתו שהטיבה את דרכה. עברה תקופה לא ארוכה, העשיר נתעשר יותר ויותר, עסקיו פרחו ושגשגו, בראשונה הוא שמר בקפדנות את הבטחתו, הוא פיזר נתן לאביונים ביד נדיבה, ועד מהרה יצא שמו לתהילה כבעל צדקה גדול, זה הביא לכך שמיום ליום באו יותר ויותר עניים להתפרק על דלתותיו, לבסוף מינה העשיר מזכיר מיוחד שמתפקידו היה לטפל בבקשות לתמיכה וסעד, מזכיר זה חשב משום מה כי הוא עושה "טובה" למעבידו בזה כשהוא "חוסך" לו כסף, הוא החל לגרש את העניים ולדחותם בקש, עד שנשטמו אחד אחד ולעשיר יצא שם כקמצן גדול שאינו נתן צדקה כלל, ולאשר להקמת בית המדרש שהבטיח להקים ולהשיב בו למדנים שישבו וילמדו ויתפרנסו על חשבוננו, דחה העשיר את הענין מיום ליום עד שנשכח מלבו כליל.

פעם אחת בא עני ובקש לראות את הגביר, בדלת עמדו שני משרתים שלא נתנו לאיש להיכנס וכיוונו את כל הפונים אל המזכיר, אולם העני הזה היה עקשן הוא טען שלא בא לקבל נדבה אלא יש לו חוב אצל הגביר אותו בא לגבות, לאחר דין דברים הודיעו המשרתים לגביר שמישהו מחפש אותו כדי לגבות חוב ישן,

מכאן הגיע האדם הזקן הלא הוא אליהו הנביא אל היהודי ירא השמים, איש זה חי חיים צנועים ושקטים, אולם בביתו שררו אהבה ואחוזה, שלום ורעות, והוא קיים מצות הכנסת אורחים בהתלהבות ובשמחה של מצווה, גם הזקן נתקבל בחמימות וכיבודו אותו מכל מה שהיה להם, ליד השולחן ישבו שני בחורי ישיבה עניים שהרגישו עצמם כמו בביתם הם, בעלת הבית התייחסה אליהם כאילו היו בני משפחה, לשאלת אליהו הנביא על מצבו, ענה היהודי כי ב"ה אין הוא מתלונן יש לו כל מה שהוא צריך, "מאז שקיבלתי ממך את הטבעת המופלאה, הפך ביתי לגן עדן כפי שהנך רואה, הלוואי והשם יטה לנו חסדו גם להבא".

כאן הוציא אליהו הנביא את המטבע והספר שלקח משני היהודים האחרים, ונתנם ליהודי ירא השמים שנשאר נאמן להבטחתו, "כשם שעבדת את השם בנאמנות ומסירות מתוך עוני תזכה מעתה לעבדו מתוך עושר ורחבות, נקוה כי אתה לא תזניח את חובותיך ותמלא את מה ששני האחרים החסירו" אמר אליהו הנביא ליהודי, ובוזה נעלם והיה כלא היה. האיש הירא את ה' היה מעתה לעשיר גדול אולם הוא לא שכח למלא את חובותיו והיה אהוב וחביב לפני אלקים ואדם. (עפ"י שיחות לנוער")

משניתן לו להיכנס, קרא הזקן אל הגביר ואמר לו: הזכור אתה את מטבע הזהב שנתתי לך? הגביר נזכר וביקש מזהקן שישיאיר אצלו את המטבע, אולם הזקן סרב למלא בקשתו והעשיר נאלץ להחזיר את המטבע שהביא לו את כל עושרו, תוך כך אמר לו הזקן הוא אליהו הנביא "הנה השם יתברך עזר לך ושוב נהיית עשיר כפי שהיית, אולם אתה לא רצית לעזור לאחרים, לא היה זה הכסף שלך שהיה עליך לחלקו לעניים, וכפי שאתה לא ריחמת על העניים כך השם לא ירחם עליך עכשיו, והמטבע שנתתי לך בזמנו שייך כבר למישהו אחר, ככלותו את דבריו נעלם אליהו הנביא ויחד אתו נעלם כל רכושו של הגביר.

מכאן הלך אליהו הנביא אל הלמדן הוא מצא אותו בבית נאה בחדר מרוהט בטוב טעם כשהוא יושב ליד השולחן ואוכל ושותה מכל טוב, בחורי ישיבה עניים לא היו סמוכים על שלחנו, וגם עוברי אורח לא נתכבדו אצלו במאכל ומשקה, ארון הספרים היה מלא וגדוש בספרים חדשים שניכר היה בעליל שאיש לא למד בהם. "הזכור אתה את הספר הקטן שנתתי לך?" שאל אליהו הנביא את הלמדן ששמן ובעט, "ספרים לא חסרים לי ברוך השם" השיב הלמדן מניה וביה "הנה קח לך את הספר שלך". אליהו הנביא לקח את הספר הקטן, ויחד עמו נעלם גם כל רכושו של הלמדן שנהיה עתה שוב עני מרוד כפי שהיה בתחילה.

הזקנו קורא נא

לחיוזוק ולעידוד לימים אלו

"זכור את אשר עשה לך עמלק... אשר קרך בדרך"

לירות? א"כ מה הועלת בשעשית? הרי עשית יותר ויותר גרוע?... בני ישראל בדרך ביציאה ממצרים ניסה עמלק לקרר אותם, וכמו שנצטוו לזכור את מעשה זה בכל עת "זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים, אשר קרך בדרך". והמן היה מזרע עמלק, ושכולם הוזמנו לשבת בסעודה יחד עם מלך אחשורוש, מרדכי הצדיק וכל הסנהדרין הוציאו כרוז לא להשתתף בסעודה, אבל היו אנשים מבני ישראל שחשבו אחרת, שהם ישתתפו בסעודה ואז יוכלו להשרות שלום ביניהם לבין המלך אחשורוש, ולקבל כתוצאה מזה מה שהם צריכים. ואז הגיע המן והפיל פור הוא הגורל, להשמיד ולהרוג ולאבד את כל היהודים מנער ועד זקן טף ונשים ביום אחד ושללם לבזו. הוא טען שבני ישראל הוא עם מפורד ומפורד, שהם לא שמעו למרדכי הצדיק בשעת הסעודה, והגיעו להשתתף.

וכשראה מרדכי הצדיק את כל הנעשה, צעק צעקה גדולה ומרה. ואז אמרה אסתר 'צומו עליי' תתאגדו ותתאחדו ביחד לבקש עליי ועל נפשי שאני יוכל לגשת אל המלך, ואז היא קיבלה את השרביט והמלך אמר עד חצי המלכות ותעש. ובזכות זה בני ישראל ניצחו את אויביהם, ועמד להם לרווח והצלח. והתיקון של "קרך" המקריות, זה "ליהודים הייתה... ויקר". כפי שהגמרא אומרת: "אלו תפילין של ראש, שכתוב עליהם 'וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך', זו הגאווה היהודית, שמאמינים בה' ולא מתביישים בו. כותב השפת אמת (שבת זכור, תרמ"ו): "קיום מצוה זו לשנוא אותו בתכלית השנאה תליא ברוב אהבה ודביקות בני ישראל בעבודת הבורא יתברך. כי כפי שרוב התלהבות לסטרא דקדושה, כן שונאים לסטרא אחרא".

ואם ישאל השואל לאמר: כיצד היום מוחים את עמלק? מבאר בעל ה"קדושת לוי" (דרושים לפורים ע' קצ"ח) "כל איש מישראל צריך למחות חלק רע, המכונה בשם עמלק אשר טמון בליבו, דכל זמן דזרע עמלק נמצא בעולם, אז כיוון דאדם גם כן הוא עולם קטן, אז יש מציאות לעמלק- לכוח הרע בכל אדם, אשר מתעורר בכל פעם להחטיא את האדם, ועל זה בא הזכירה בתורה. והנה כוח של זרע ישראל אינו אלא בפה: "הקול כל יעקב" בתורה ובתפילה. כשאדם יש לו כוח זה, ובעוד תמיד ליבו להשם יתברך, אז אין שום רע יכול לשלוט בו". מתוך תפילה שנוכל למחות את זכר עמלק, נזכה במהרה דידן לגאולה השלימה בקרוב ובימינו אמן וכן יהי רצון.

שבת זו קודם ימי הפורים, נקרא 'שבת זכור' שבו קוראים את פרשת מחיית עמלק. ובו כל אחד ואחד מישראל מצווה במצוות עשה מן התורה למחות את זכר עמלק. לכאורה מה ראו לקבוע את סדר קריאת פרשת זכור שנקרא לאחר קריאת פרשת השבוע, בדיוק לפני ימי הפורים? ומה כ"כ הצטוינו למחות את זכר עמלק לפני ימי הפורים? ומה עשו עמלק שמויבים למחות אותם בלי להשיאיר מהם זכר, וכמו שנאמר "והמטה מאיש עד אשה מעלל ועד יונק משור ועד שוה מגמל ועד חמור". וכן נפסק להלכה ברמב"ם (מלכים פ"ה ה"ה): "מצוות עשה לאבד זכר עמלק, שנאמר: 'תמחה את זכר עמלק', ומצוות עשה לזכור תמיד מעשיו הרעים ואריבתו, כדי לעורר איבתו, שנאמר: 'זכור את אשר עשה לך עמלק'?" והיום שאנחנו לא ידועים מה זה עמלק, איך ניתן למחות אותו?

זאת ועוד נבאר אי"ה עפ"י מעשה במלך שציוה על אחד אנשיו הנאמנים לקיים שליחות במדינה השכינה אליהם. אבל תנאי קודם למעשה התנה עמו, שאל יכנס בשום פנים ואופן, ואפילו לקיצו של ויכוח עם אחד האנשים שם! להיכנס, לקיים את השליחות, ולחזור חזרה לפה! אותו שליח התחייב למלא בקשה זו של המלך בכל חומרת העניין.

השליח באמת סיים את השליחות בהצלחה. ולאחמ"כ התחילו להגיד לו שיש לו בלוטה (הנקרא גיבנת) בגב. הוא התחיל להגיד שלא היה דברים מעולם, והוא אדם ישר בגופו. ואז התחילו שם ויכוחים סוערים בין שתי הצדדים אם יש לו בלוטה או לא, ובסוף הם אמרו לו 'אתה תראה לנו שאין לך בלוטה, ואם אין לך אנחנו נותנים לך בתורת מתנה סך של מליון לירות'. הוא חשב בוודאי זה יביא הצלה לקופת המלך, ולכן הוא הראה להם שאין לו בלוטה בגב, והביאו לו את המליון פרוטות, וחזר חזרה אל מלכו.

כשהוא הגיע אל המלך, הוא בא בשמחה על האלף יורו שהוא הביא לקופת המלוכה, ובודאי שזה יביא לקופה רווח והצלחה. ואיך שהמלך לא צדק שלא להיווכח עמו בשם עניין ואפילו לא להגע קט. ואז המלך התנער מכסאו 'מה התווכחת איתם? אתה משער בנפשך איזה נזק עשית לנו? הם התווכחו איתי אם אנשוי נאמנים לי או לא, ואם לא אני יהיה צריך להביא להם עשר מליון

עלון זה נתרם

כתובת מייל של מערכת הגליון
a13215113@gmail.com

הודעה משמחת

ב"ה, לכל המעוניין ניתן לתרום בעמדות "קהילות" "נדרים פלוס" הפרוסות בבתי כנסיות ברחבי הארץ והעולם ע"ש "עלון אשרי האיש" או במספר טלפון (קהילות) : 073-275-7000, ולהקיש קוד 8915
אין ניתן להגלה הפעילות אולם פניכם נרצים להגלה הפעילות

לע"נ הרה"ח רבי יוסף אלימלך בן הרה"ח רבי חיים אליעזר ז"ל נלב"ע י"א אלול תשע"ח ת. נ. צ. ב. ה.

לע"נ הרה"ח ר' יצחק בן הרה"ח ר' משה אריה ז"ל נלב"ע בשבועות תשע"ד ת. נ. צ. ב. ה.

לע"נ מרת מלכה בת הרה"ח ר' יוחנן דב הלוי ע"ה - נלב"ע ד' שבט תשע"ד ולע"נ הרב אברהם בן הרה"ח ר' יוחנן דב הלוי ע"ה נלב"ע ז' אדר תשע"ה ת. נ. צ. ב. ה.

המעוניין לתרום להוצאות העלון להצלחה, ברבה או לע"נ יפנה לעורך הבה"ח ישראל פינגבוים הי"ו, או להפקיד בבנק פועלים, סניף 533, מס' ח-ג-540321 ע"ש ישראל בנימין פינגבוים. ניתן לתרום מכספי מעשר.